

Téma týdne: Výzvy nové vlády

Nová vláda nemá v nadcházejícím období jednoduchou úlohu. Na jedné straně není žádným tajemstvím, že inflace citelně rozděluje společnost. Tento fakt pak umocňuje hlavně energetický a potravinový cenový růst, který má dopad především na relativně chudší část populace. To však pro vládu znamená hned zpočátku i zvýšení státních výdajů v rámci podpory těmto sociálním skupinám. Současně ale nový kabinet jasně naznačuje, že se vydá cestou hledání úspor.

Vládní nelehké počínání bude navíc zatíženo i množstvím vládních politických stran, kde se bude velice obtížně hledat kompromis. Jenom nad samotnou Pirátskou stranu se bude vznášet otazník, zda vládu předčasně neopustí. Zároveň jsou si ale vládní strany vědomy i faktu, že u voleb propadlo extrémně vysoké číslo volebních hlasů a za takovéto konstelace by pro ně nemuselo být výhodné vystavit se předčasným volbám. To by zase naopak mohlo podržet vládní koalici jednotnou.

Zkrocení dluhu

Ambiciózní vládní plán se určitě neobejde bez tvrdých škrtů. Vláda přitom z minulého roku zdědila stav veřejných financí, který se ve schodku propadl do záporných 420 miliard korun, v porovnání k HDP se dokonce jednalo o 7procentní schodek. Celkové zadlužení pak v posledních dvou letech vzrostlo z 28,5 % HDP na zhruba 41 % HDP. I když se jedná o znatelný nárůst, podobný pohled nabízí i řada jiných evropských ekonomik. V uplynulém roce se ve schodku na podobných úrovních pohybovalo Německo či Belgie. Francie, Itálie i Španělsko na tom byly ještě hůře. Spojené státy dokonce dosáhly dvojnásobného schodku pro HDP.

Kde čekat hledání úspor

V aktuálním vládním prohlášení ale nenarazíte na moc konkrétních receptů jak ušetřit. Konkrétní podoba tak víceméně zůstává zahalena tajemstvím. Kabinet například může doufat v lepší výběr daní a sociálního pojištění, které šly nahoru i minulý rok. Tomu by mohl pomoci ekonomický růst kolem 7 až 8 % v letošním roce. Detailněji popsané úspory se pak týkají revize státem poskytovaných slev jízdného, konec odlivu dividend, či zrušení nesystémových výjimek a omezení byrokracie.

Kde musí vláda navýšit výdaje

Na začátku ale bude zásadní, aby kabinet zrychlil pomoc lidem postiženým energetickou krizí. Podle Jurečky to bude státní kasu v tomto roce stát zhruba tři miliardy korun. Lidé si totiž letos připlatí i o desítky procent navíc za elektřinu i plyn. Řada lidí už nyní přistupuje k úsporám. Domácnosti, které elektřinu používají jen na svícení, si podle modelového příkladu připlatí ročně mezi zhruba čtyřmi a 8,5 tisíci korun. Citelně ohroženo je zhruba 10 % domácností. Vyšší inflace způsobuje i velké valorizace u penzí, což si letos, podle ekonomky Zamrazilové, vyžádá 17 až 17,5 miliardy korun.

Šíření omikronu

Bezesporu je pro současnou vládu výzvou i momentálně se šířící omikron. Jeho potenciál zpomalit ekonomiku a nabourat odběratelsko-dodavatelské řetězce může vládní kase přitížit. I proto kabinet přispěchal s návrhem pracovní karantény. Jejím smyslem je udržení fungování kritické infrastruktury státu. Lidé z vybraných profesí, kterým by při testování v práci vyšel pozitivně antigenní test, by mohli za upravených podmínek pracovat i nadále.

Zdraží nově obsazená ČNB státní dluh?

Pro vládu však bude důležitá i obměna členů bankovní rady České národní banky. Její měnová politika může pomoci zkrotit vyšší inflaci, ale současně růstem sazeb může znatelně zdražit náklad státního dluhu. V tuto chvíli je ve své politice ČNB do určité míry transparentní. V radě existuje pětice členů, které se shodnou na podobě boje proti inflaci, když prosazují jedno zvýšení sazeb za druhým. Jedná se o Vojtěcha Bendu, Tomáše Nidetzkého, Jiřího Rusnoka, Marka Moru a Tomáše Holuba. Proti této skupině stojí Oldřich Dědek a Aleš Michl, které naopak spojuje odpor proti takovému utahování měnové politiky. Spíše tvrdí, že se jedná o vnější inflaci a s růstem sazeb je potřeba počkat na konečné dopady covidu do ekonomiky. Do budoucna však budeme čelit výrazné změně. Prezident Zeman bude vybírat hned pět nových členů, včetně nutného jmenování nového guvernéra. Často se spekuluje o Vladimírovi Dlouhém.

*Ing. Richard Bechník
hlavní analytik Fincentrum & Swiss Life Select a.s.*

Finančního kurýra si můžete poslechnout na telefonním čísle +420 273 188 881.

<https://podcasts.apple.com/podcast/id1543717565>

<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9mZmVvcy5idXp6c3Byb3V0LmNvbS8xNDY4NjE1LnJzcw==>

<https://open.spotify.com/show/3WZqZuLHKdJQRJcddhC13?si=LldlObUIR4-WqD-tOz43iv>

https://www.fcsis.cz/cs/home/pro_media/financni-kuryr.html

